

על הנצרות

מבוא

- פרק א - ניתוק החול מן הקודש
- פרק ב - יחס שלילי לגאולה בדרך הטבע
- פרק ג - ניתוק המחשבה מהמעשה
- פרק ד - יחס עויין להשכלה ולמדע הריאלי
- פרק ה - ניתוק בין האגדה להלכה
- פרק ו - ניתוק בין ספרי הנביאים לספר התורה
- פרק ז - יאוש מתיקון הרע
- פרק ח - האנטישמיות הנלווית לנצרות
- פרק ט - השקר והחנופה שבנצרות
- פרק י - רחמיה הפסולים של הנצרות
- פרק יא - אמונה מזוייפת
- פרק יב - זיקוק הנצרות ע"י הגויים הכופרים בה

מבוא

העיסוק בנושא הנצרות נראה לקוראים רבים מוזר. לכאורה, בארצנו אין לנו מפגש או עימות עם נושאי דבריה. גם בארצות נכר נצטמצמה השפעתה הדתית, כיון שהחילוניות פושה בעולם. יאמר הקורא: שמא בתקופת מרן הרב היה בדבר חומר לעיון, במיוחד בתקופת שהותו בחו"ל. אבל מה לנו לדוש בנושא זה?

התשובה לכך היא, שפרטים רבים מהאמונות הנוצריות עדיין קיימים בתוכנו, לצערנו. ידה הכבדה של הנצרות, באמצעות הטפותיה ודרשותיה, משפיעה עדיין על קובעי הדעות והמעשים המדיניים בארצנו. גם בעולמנו התורני, ניכרים רשמי כמה דעות פסולות של הנצרות (בשנאת המלאכה, בשנאת ההשכלה, ביחס השלילי לענייני ההלכה ועוד). לכן העניין עדיין אקטואלי, וטוב נעשה אם נקרא את דברי הרב בעיון¹.

1. רב תודות לרב בועז אופן, שבספרו המשוכלל "מפתחות לכתבי הראי"ה" נעזרתי רבות. בעיקר בעמ' 184-185.

נקדים כאן, כי בעקבות חז"ל², גם מרן הראי"ה השתמש בכינוי "מינות" בדיוניו במגרעות הנצרות.

פרק א - ניתוק החול מן הקודש

יחסו של הרב אל החול הוא יחס חיובי. "אחת מהתעודות של התגלות רזי תורה בעולם היא להשקיף על החול מתוך אספקלריא של קודש; לדעת שאין באמת חול מוחלט בעולם"³. יחס זה הינו הפוך ללקחי הנצרות, היוצרת חיץ מוחלט בין הקודש והחול. ב"ברית החדשה" יש איפיון קטיגורי שהחול הוא "רע"; ורק בגלל שאין בכוחם של רוב בני האדם להינזר ממנו ולבטלו כליל, ההדרכה היא שיש להשתדל לצמצם ולמעט את ההזדקקות אליו.

הנצרות מלמדת כי החול הוא שלילי. כמרי הנצרות הטיפו נגד הכניעה לחול, והתייחסו אליו כהשפלה או ככניעה לבהמיות. לא כן עמדת היהדות. יש בכל דבר חול איזה ניצוץ (או יותר מניצוץ) של השפעה לטובה. אלוקים יצר את החול למען מטרה טובה.

דווקא מלכות בית דוד מלמדת כי גם מלך העוסק בתורה וחכמה, כמו דוד ושלמה, יכול להיות מעורה בצורה טובה בעסקי העולם של הנהגת מלכות. יעקב אבינו תיקן מטבעות, שווקים ומרחצאות לתועלת האוכלוסיה⁴. יראת שמים מזוייפת המתנגדת לכל תנועת חיים טבעיים, היא "חסידות ארסית", וע"י כך "בונה היא המינות את קינה"⁵.

אל מול הטפה "נשגבה" של הנצרות על העקרון של טוהר הלב, אל מול הבוז לדקדוק המעשים או לפעולות הגופניות, קם רבי עקיבא, עוד בתחילת דרך הנצרות. וכך לשונו של הרב: "שִׁטְנָה של המינות בהתחלת צמיחתה, רבי עקיבא, הוא שדרש על כל קוץ וקוץ [של אותיות התורה] תילים של הלכות"⁶. הוא שהכיר את הערך של האומה בכללה וכחה לאלוקים, בכל צורותיה שהיא מתגלה בהם, אפילו בגבורה גופנית שלה [!]. ידע 'כי חלק ה' עמו'. ונשא כליו של בן כוזיבא⁷, אולי תצמח ממנו ישועה לישראל. מסר נפשו על נטילת

2. שבת קטז ע"א, ועוד.

3. אורות הקודש, ח"א, עמ' קנג.

4. עיין אגרות הראי"ה, ח"ג, עמ' ו-ז.

5. שם, עמ' קסג.

6. מנחות כט ע"ב.

7. ירושלמי תענית. פ"ד.

ידיים⁸ ויצאתה נשמתו ב'אחד'⁹... והוא הכח המגן נגד נקיבת השם של בן האשה הישראלית [=יש"ר], אותה הקוראת שלום לכל¹⁰, ונוטלת המון דיבורים, הומיה וסוררת... וכל קרני רשעים אגדע"¹¹.

הרי מפורש כאן הניגוד שבין רבי עקיבא, המאשר ותומך בשימוש הראוי בכוחות הגוף, מול דברי הבלע של הנצרות, המבזה ומגנה את הפעילות הגופנית. עוד עיין בדברי הרב לעניין ההתעמלות הגופנית ב"אורות"¹².

פרק ב - יחס שלילי לגאולה בדרך הטבע

ישנן שלוש גישות לענייני הטבע:

[א] של העולם האילי בשנות קדם, שהיו יראים מהתופעות האלימות של הטבע (רעידות אדמה, שריפות וכיו"ב), ופלחו וסגדו למייצגי הטבע. אודותם דיבר הרב בתחילת "אורות אמונה"; וכן ב"שמונה קבצים"¹³.

[ב] אנשי העולם הנוצרי זולו בטבע, והאלילו את הניסים והמופתים, כהתערבות האל לשם שינוי הטבע כרצונו.

[ג] עולם היהדות, שנתן כבוד לטבע כמעשה ידי ה', וידע שאין לשנותו כי אם בשעת צורך גדול, וכדברי הרמב"ם¹⁴. בשאלה אם עדיף יותר לנהוג בדרך של ניסים ונפלאות או באופן השומר על מסגרת הטבע – סיכמו חז"ל "כמה גרוע אדם זה, שנשתנו לו סדרי בראשית"¹⁵. עדיף להיושע ע"י אורחות הטבע, מאשר לשנות את סדרו של העולם¹⁶.

8. עירובין כא ע"ב. זאת בניגוד ליחס המזלזל של ה"ברית החדשה" ל"טקס" של נטילת הידיים.

9. ברכות סא ע"ב. לפי הרב, גם בזו היתה מתאה נגד אמונת הנצרות.

10. ויק"ר לב, ה.

11. שמונה קבצים, ה, רלח.

12. עמ' פ, פסקאות לג-לד. הארכנו על כך בספרנו זה במאמר "התעמלות הגוף וענייני גבורה".

13. ה, קמז.

14. מורה נבוכים, ח"ב, כט.

15. שבת נג ע"ב.

16. גם בימינו אין לקבוע את גדולתו של מנהיג על פי יכולתו לעשות אותות ומופתים. ישועה בדרך הטבע עדיפה.

כך דברי הרב: "אותו הכבוד שהעולם האלילי מכבד את הטבע, כלא [כמו אין] הוא נחשב לגבי הכבוד הפנימי והעליון, העדין והמיושר בטהרו וקדושתו, שהעולם הישראלי... הוא מכבדו. הכבוד האלילי של הטבע איננו כי אם כבוד חיצוני, כבוד של הכרח, של אלמות ותקיפות. והכבוד הישראלי בפנימיותו הוא כבוד חיבתי, אידיאלי ונימוסי"¹⁷.

בהמשך מסביר הרב מדוע לפעמים גדולינו משתמשים בניסים. לעומת הנצרות המרבה בשימוש במופתים על כל צעד ושעל, אפילו בדברים של מה בכך, מזכיר הרב את תרעומתם של חז"ל: "[ישראל] מעצים את כח [הטבע] לבלי לאטרוחי כלפי שמיא¹⁸ הגנוזה בעומק נשמתן של ישראל להכיר את היופי ואת העדינות שיש בו... ואותה האהבה הפנימית של הטבע".

"אמנם הניסים, בהיותם מכוונים לכד תכלית ההצלה שהם באים להוציא את הנתון בצרה מצרתו, גם לתכלית התשועה הנצחית של הגדלת הכח המוסרי אצל הכלל או אצל הפרט... [בכל זאת] הנה הטבע כמו שהוא הוא ג"כ אמצעי ישר לכל מסתכל לבוא על ידו לדעת את הש"י ויראתו. ועל פי המדה שלמדונו חז"ל 'תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם', עלינו להכיר כי המדה של שלימות שנקנית מהטבע היא עוד יותר נעלה מהקנויים מהנסים, שהרי הטבע מתמיד ותדיר, ואין הניסים תדירים"¹⁹.

הרב מחנך: "הקדושה שבטבע היא קדושת ארץ ישראל. השכינה שירדה בגלות עם ישראל הוא הכשרון להעמיד קדושה בניגוד לטבע. אבל הקדושה הלוחמת נגד הטבע אינה קדושה שלימה. צריכה היא להיות בלועה בתמציתה העליונה בקדושה העליונה, שהיא הקדושה שבטבע עצמה, שהוא יסוד תיקון עולם כולו וביסומו הגמור"²⁰.

פרק ג - ניתוק המחשבה מהמעשה

מתוך שטחיות ההבנה של הנצרות בתוכן האמונה האמיתית, היא הרימה ל"גובה נשגב" את סוג האמונה הלבבית המלווה בהתרגשות, ובזתה לקיום המעשים. כך באירופה לעגו ליהודים במלת "ווירק-הייליגקייט" (כלומר: הנותנים את כל יהבם על המעשים, ולא על

17. שמונה קבצים, ז, מז.

18. ביטוי על פי תענית כד ע"א.

19. עין איה, ברכות, פ"ט, ג.

20. אורות. עמ' עז.

קדושת הרעיון)²¹. הנצרות ייחסה הדגשה זו של "תיקון המעשים" לחולשתה של היהדות²². היא לא הבינה כי בלא קיום המצוות, כל דיבור על קדושת הרעיון הוא צביעות וחקיקוי חיצוני. לכן הגיעה הנצרות עד כדי לגלוג לדברי חכמים, כמבואר ב"ברית החדשה" לענין נטילת ידיים. אבל "כנסת ישראל נלחמת נגד כח ההורס [הזה] שיצא ממנה"²³.

מתוך זלזול בתיקון המעשים, חשבה המינות שאין להעריך או לתת כבוד ל"אנשי המעשה" העוסקים בתיקון החברה, בעלי האומניות או בעלי המצאות הטכניות. ידוע כי בתקופת ימי הביניים היו שלוש מעמדות בחברה: האצולה השולטת, החיילים ואנשי ביצוע של המשטר, ובעלי האומניות (נגרים, אופים, אורגים וכדו') שדורגו בתחתית סולם החשיבות. חלק מהבוז הזה הסתגן אף אלינו, בימי הגלות. כאשר הציעו לאדם שידוך, היה צורך להתנצל אם המוצעת היתה בתו של איש עמל כפיים.

הרב קוק מבאר את הפסוק "והארץ נתן לבני אדם", שיש "להביט בעין טובה על העוסקים ביישובו של עולם, לשכלל את העולם המעשי גם מכל צדדיו הגשמיים"²⁴. במקום אחר משבח הרב אנשים העוסקים בחקלאות²⁵. במקומות אחרים הוא משבח את לימוד האומנות (כמו שהארכנו על כך במאמרנו "כל תורה שאין עמה מלאכה"). וכך הדריכו אותנו חז"ל²⁶.

ההפרדה המלאכותית שבין הקודש והחול, בין הרוחני והחומרי, בין עולם האידיאליים לתחום המעשים ועמל הכפיים – כל אלו נוסדו ע"י הנצרות (וחלק מהמחשבות הללו גם הסתננו לישראל, מחמת נפוצותינו בגלות בין עמי תבל). המלחמה נגד הנצרות צריכה לכלול בקרבה את ההתנגדות לטעויות הללו.

פרק ד - יחס עויין להשכלה ולמדע הריאלי

מחמת הדואליות [שניות] שיצרה הנצרות בהפרדתה בין העולם החומרי לבין הקודש העליון, נולדה אצלה חשדנות לכל תנועת השכלה, לכל פעולה רציונלית [הגיונית], אם אין

21. שמונה קבצים, ה, רלט.

22. שם, ז, קנה.

23. שם, ו, רג. "יצא ממנה" – כי הנוצרים הראשונים היו יהודים.

24. עין איה, ברכות, פ"ו, ה.

25. מאמרי הראי"ה, עמ' 179-180, 183.

26. אבות, תחילת פ"ב. עיין ביאורו של המהר"ל שם. עמ' עב.

מקורה בכתבי הקודש. לכן בימי הביניים רדפו והציקו לחוקרי הטבע (כמו גליליאו). גם בימינו, יש העושים משוואה בין "משכיל" ל"כופר" עוד בטרם הסיק והביע שום מסקנות השוללות אמונה.

האמת היא שאין לחשוש כלל מפני מסקנותיהם של מדעני הפיזיקה, גיאולוגיה, הקוסמולוגיה או אפילו הזואולוגיה והבוטניקה, שמא יסתרו את הנאמר בתורה. זאת משום ששני התחומים אינם באותו המישור. דוגמה לכך: אין שום התנגשות בין צבע ירוק לבין משקלו של מלפפון, כי הם מתייחסים לעניינים שונים לחלוטין זה מזה.

כך היא לשון הרב: "על דבר הדיעות הבאות ע"י המחקרים החדשים, שהם ברובם סותרים את פשטי דברי תורה... מכל מקום אין אנו חייבים להכחישם בבירור ולעמוד נגדן, מפני שאין זה כלל עיקר של תורה לספר לנו עובדות פשוטות ומעשים שהיו. העיקר הוא התוך, ההסברה הפנימית שבהעניינים"²⁷.

במקום אחר כתב: "אין שום סתירה לשום דבר מהתורה מכל דיעה מחקרית שבעולם כלל. אלא שאין אנו צריכים לקבל השערות [המדע] לוודאיות, אפילו יהיו מוסכמות הרבה. כי הן כציץ נובל, שעוד מעט יתפתחו יותר כלי הדרישה [מכשירי האבחון] ותהיינה כל ההשערות החדשות ללעג וקלס"²⁸.

הרב מותח ביקורת: "שנאת ההשכלה מצד הנטיה האמונית, באה מארס המינות, המחלקת את הרשויות"²⁹. ובסוף דבריו שם: "המינות [הנצרות] כשהיא נזקקת לרוח אמונה, מוכרחת היא להיות בונה אותו מעיקרו על יסוד הסכלות המתפשטת בשדרות ההמונית. ומפני קרני אור השכלה בהירה מוכרחת היא להתיירא". כלומר: אמונה סתמית חוששת מפני שאלות ביקורתיות, מפני חקרי האקטואליה. טוב להם למנהיגי הנצרות להשאיר את בני קהילתם בחושך הבערות, למען לא ישאלו שאלות. חוששים המנהיגים שלא ידעו מה לענות, כיצד ליישב ולהסביר שאין באמת שום סתירה או ביטול להדיבור האלוהי.

יתירה מזאת, מסביר הרב שם כי "שנאת השכלת המציאות" נובעת מניתוק העולם החומרי מיסוד קדושתו. הנצרות מפגינה בוז לערכי הטבע, והיא מקצצת בכך בנטיעות³⁰. השונאים

27. אגרות הראי"ה, ח"א, עמ' קסג.

28. שם, עמ' קה-קו. עיין עוד שמונה קבצים, א, תקצד.

29. שמונה קבצים, ה, קמג.

30. שם. צט.

הללו אינם מאמינים שהחומר הוא פרי ידי האל. "חכמת שלמה" שהיא חכמת "מעשה בראשית" מלמדת כי שרשם של חכמות הטבע בקודש יסודם³¹. לצערנו, במספר חוגים ביהדות בזמננו ישנם המתנגדים ללימודים אלו ואוסרים אותם, אפילו כאשר אינם נלמדים במסגרת השיעורים במוסד החינוכי, אלא ע"י לימוד פרטי מתוך ספרים. גלותנו באומות גרמה לנו לטעות זו.

פרק ה - ניתוק בין האגדה להלכה

מסבירי הנצרות לדורותיהם העלו על נס את חלק האגדה שביהדות (שיש בה מן החנינה והחמלה) מול חלק ההלכה, שהיא כביכול חוקיות יבשה, מעשים שהם ערירים מן תוכן מחשבתי³². הרב התייחס להאשמת כזב זו, וקבע:

"האגדה, הרי היא נובעת מנפשיות של האדם, ומסדרת עניניה ג"כ ביחס החיצוני של העולם. אבל התורה [כלומר צד ההלכתי] היא באה מתוך האמת העליונה, שאין בה שום הבדל בין פנימיות האדם להעולמיות כולה ומקורה. מלמעלה למטה הכל נסקר ונודע"³³. במילים שלנו: האגדה היא ההבעה מצד תפישת מחשבתו של האדם, כיצד הקדושה שבו צופה על העניינים. לעומתה התורה [ההלכה] היא קבועה וקיימת, ללא שינוי, כי היא המסורה בסיני. וממשיך הרב: "מצד גאותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה לאומות העולם"³⁴, מתגבר כח של היפוך הסדר... והאגדה מתגברת על ההלכה. ובאמת היא צרת גלות גדולה".

מה היא "הצרה הגדולה"? מסביר הרב במקום אחר³⁵: כיון שהאומות מפתחות כח הדמיון, חייבים ישראל להתבצר ולחזק אושיות השכל, העיון ההלכתי. התרכזות זו הביאה גם להדגשת יתר בהלכה ולחסרון בחלק האגדי. מפני זה גם נוצר חסר בסימנים של אהבת העם והארץ, כלשונו: "ההתקשרות הארצית עם ארץ ישראל וכו' ולהבת אהבת האומה והארץ איננו כאותו הטעם של ימי הטובה [בעבר שלנו]". כל זה נבע, כאמור, מהקוטביות שנוצרה

31. עיין דברי האדמו"ר ר' צדוק הכהן, ליקוטי מאמרים, עמ' 109, 115.

32. כידוע, חלק מהכפירה הזו הסתגן גם לתוך ישראל, במאתיים השנים האחרונות, ע"י בני התנועות הרפורמיות והקונסרבטיביות.

33. שמונה קבצים, ה, קכו.

34. עיין חגיגה ה"ב.

35. שמונה קבצים, ה, קצ.

ע"י ששאר הדתות התבצרו בענייני האגדה. ובמיוחד ביחס ל"המינות... פנתה לאגדות של דופי, עד אשר הטילה [המינות] ארס בתוך האגדי, ועשתה אותו מנגד לחטיביותה האיתנה של ההלכה, השופטת צדק ומישרים"³⁶.

הרב האריך לבאר שרזיה של התורה גנוזים באגדות³⁷. כדי שאומות העולם לא יבינו ולא ישכילו בסודות אלו, חתמו חז"ל את ענייניהם בכיטויים מוזרים, במעשיות תמוהות, עד שר' זירא קרא לחלק מהם "ספרי קוסמים"³⁸. כתב על כך הרב: "הסתירו [חז"ל] את אוצר האגדה בהסתרות רבות, במנעולים עצומים סגרוהו ממגע זרים [נוצרים]... עד הימים האחרונים לא חדלה לגמרי חלחלה הארסית של האגדה, שנפגמה ממגע זרים [דהיינו: מהפרשנות של הנוצרים] לפגום ולהזיק... ביעוט בדקדוקי תורה, והתבדלות מהעולם היישובי [=התבדלות מתיקונים מעשיים עבור העולם והחברה]"³⁹.

אחרי ההתבדלות מהעולם החומרי של הנצרות, חזרה בריאקציה נפשעת "אל העולם בבולמוס זר, בהלעטה חצפנית, לא באותה צניעות והזהירות הישראלית, האחוזה בקדושתה של תורה ואחודה בעמלה ושינונה"⁴⁰.

פרק ו - ניתוק בין ספרי הנביאים לספר התורה

במשך מאות שנים האחרונות הבדילו מטיפי הנצרות בין "תורת משה" (הקשה) לבין "חזון הנביאים" (הנעים). הראשון היה צר ולאומי, נחלת עם אחד בלבד; והשני רחב מימדים, ומיועד לכל העמים כולם. הראשון נתפס כחוק יבש, ללא גמישות לצרכי החיים; והשני דיבר אל הלב, אל הרגש והדמיון. כמובן העדיפו אותם אנשים את הספר השני.

באותה הפסקה שהבאנו לעיל, מבאר הרב: "הפְּרָתָה של האגדה מעל ההלכה, היא היא הפרדת התורה והנבואה, והעמדת ערך מהופך מהערך המוטבע עמוק בהנשמה הישראלית,

36. שם, ז, לז.

37. כך כתב גם הגר"א, עיין אור יהל, על ספר שמות, עמ' 56. וראה לשם שבו ואחלמה, ספר הדע"ה, ח"ב, עמ' 177,

305.

38. ירושלמי מעשרות פ"ג, ה"ד.

39. שמונה קבצים, ז, לז.

40. שם.

להעלות את ערך הנבואה מעל התורה. ובוזה נעשתה השפעתה של הנבואה בעצמה מחוללת, ופנים מתגלים בה שלא כהלכה. והפנים המזוייפים הללו הולכים ומאפילים זהרה של תורה, ומחשיכים את העולם כולו. כנסת ישראל עומדת היא על המשמר, לוחמת היא על עצמה, על קיומה הפנימי. נלחמת היא עם עצמה גם כן, עם החסרונות שחדרו אל תוכה. וטרדתה במלחמתה הפנימית לא תתן לה די און לפנות אל עמדה פוליטית, שתוכנה היא מלחמה כלפי חוץ⁴¹.

במילים האחרונות בא הרב להליץ זכות מדוע הלוחמים על שמירת קדושת התורה, מלחמה בעם ישראל פנימה, נחלשו מלהתעסק ג"כ בשאלות פוליטיות של חיזוק העם ע"י סממני לאומיות, שהם מטבעם חומריים.

הרב ממשיך שם, כי יש לכך פתרון. דווקא הבנה בפנימיות התורה "עומדת היא על כנה הכן, להגן על האגדה המאוחדת עם ההלכה, להגן על הנבואה המסתעפת מן התורה, לרומם את השפעת התורה על העולם". המלחמה שאנו מסובכים בה, כאמור, באה בעקבות השפעת הנצרות.

פרק ז - יאוש מתיקון הרע

בעניין הרע הנמצא בעולמנו והיחס אליו, ישנן ארבע גישות שונות, כפי שבאו לידי ביטוי ע"י דתות בני עולמנו:

[א] גישה הנוקטת בסגנון של שאיפה להשליט את הרע בכל ערכי החיים. זו היתה התכלית בתקופה האלילית. הרבו אז במעשי זוועה, בזביחת בני אדם, בהחרבת ערים ובעקירת אוכלוסיות שלימות.

[ב] הכרה שניה היא של מאמיני הבודהיסטיות, המכירים בשלילת הרע, אבל אין להם שום עצה נגדו, ועל כן הם מתייאשים מכל מה שיש ביקום. מעדיפים הם להיחדל מהמציאות, לבוא לידו ביטול של הויתם (בלועזית: "נירוונה").

[ג] שאיפה שלישית היא של הנצרות, המתייאשת למחצה, "למסור בידי הרשעה את החומר ואת העולם החברותי, הנגרר הרבה אחר מראה עינים. ולהציל מתוך יאוש זה [לכל הפחות] את הפנימיות של החיים".

[ד] השאיפה הרביעית היא העומדת להציל את הכל, לחשוב מחשבות לבל ידח ממנו נידח, להציל את הגוף כמו את הנשמה, את חיצוניות ההויה כמו פנימיותה. וזו היא שיטת ישראל ותורתו⁴².

הנצרות מכירה שיש רע במציאות העולמית. אבל במקום להתמודד נגדו ולקדש את המציאות לפי רצון האל, היא נכנעת ותוחמת תחום נפרד לדת ותחום נפרד לחיים הגופניים. כדברי "הברית החדשה": "תחלק חלוקה: תמסור לה' את שלו, ותמסור לקיסר [רומי] את שלו". מתוך ייאוש למחצה זה הצליחה הנצרות רק מעט בתיקון החיים הכלליים. העמים נשארו בכל זוהמתם, למרות הפולחן בכנסייה בימי החגא שלהם.

בסוף מלחמת העולם הראשונה קרא הרב לבני נח שיערכו מפנה בארחות חייהם: "פתח ה' את אוצרו ויוציא את כלי זעמו. אם עוד תתאמץ אירופה וכל גוייה להחזיק מעמד בצביונה, לא באמת ולא בצדקה, את ד' לא ידעו ואת דרכיו לא יחפצו ללכת בהם... ישליך איש את אלילי כספו ואת אלילי זהבו, וישוב אל ה'. אז תקחד התרבות ההוית [הנוכחית בהויה] בכל יסודותיה, ספריותיה תיאטריה וכל מכונותיה, וכל החוקים אשר בהבל ועָוֹל יסודם, וכל נימוסי החיים הרעים והחטאים כָּלִיל יחלופו"⁴³.

לא די לשנוא את הרשעות; יש לעקור אותה מעולם המעשה. כלשון מרן הרב: "היצר נזבח ונאפס. לא [די כמה ש]בורחים ממנו ומתכנסים בתוך הציור הרוחני"⁴⁴. "לא מספיק כלל מה שישנא את הרע באמירה והתרגשות. אחרי ההודאה [בהכנעה] במציאות שליטתו, כבר הוא [האדם] אחוז ברשתו"⁴⁵.

במקום אחר כותב הרב: "אותה התרחקות מן הטבע של המינות, גרמה לעיגה לדברי חכמים [חז"ל], לדקדוקי דינים ומצוות"⁴⁶. כיון ששנתו בשמים פיהם לדבר בנשגבות, זלזלו בתיקון

42. אורות הקודש, ח"ב, עמ' תפח; שמונה קבצים, ה, מז-מח.

43. אורות, עמ' טז.

44. שמונה קבצים, ה, סז.

45. שם. עיין שם, סח.

46. שם. ז. לז.

חיי החברה או תיקון פרטי המעשה (הרב מרמז כאן לדברי חז"ל כי יש"ו לעג לדברי חכמים⁴⁷).

במקום אחר כותב הרב, שאין להפקיר את העולם החומרי בכל ערכיו, אין לעזוב את הגוף בערלתו וטומאתו. יש לקדש אותם ע"י משטר של מצוות מעשיות, יש לרומם את החיים ע"י הציות לצו האלוהי של סדר מסויים, בו הודרכנו במעמד הר סיני. "עזיבת החיים והחברה, [או נטישת] הממלכה והמשטר בשפלת זוהמתם עזיבת העולם וכוחותיו הטבעיים" – היא בניגוד לתורה. "ביטול המצוות המעשיות, אשר יצא מהנצרות וצדדי אלילותה... בפום ממלל רברבן, לאמר הרכה ושלא לעשות גם מעט" – הם הגורמים לטמטום⁴⁸.

הנצרות הטיפה שהעיקר הוא ה"אמונה". כאשר האדם מאמין ביש"ו, ממילא לא חשוב כל כך מה פשע, מה קלקל ומה עשה נבלה. הוא משיג סליחה ע"י עצם ה"אמונה" במי ש"במותו כיפר על העולם". וזו, כמובן, טעות! ע"י גישה זו העולם ממשיך לנהוג בכל רשעותו.

כך מלמד מרן הרב בכל מרירות מחאתו: "העולם צריך שיכיר כי לא בהגה אחד, באמרת אמונה מתוארה [כלומר: תואר חיצוני שאין בו "תוך"] לכדה, די לאדם לעוף לגן עדן; וכל אוצר הרעה, הרצח והתיעוב הספון בכל חדרי רוחו, בדמו ובבשרו, יכול להשאר בעינו"⁴⁹. מה שהכנסיה הנוצרית נוהגת לסלוח לחוטא ע"י טכס מלל פיו של הכומר המחונן לכל חוטא (הנקרא בלועזית "דיספנסיה"), ו"כרטיס כניסה" זה לטוהר דיה במס שפתיים של "אמונה" ביש"ו, בכך הם מנציחים את הרשעות בעולם בלי לעמול במחיקתה. לעומתם, עם ישראל מביא את העולם למצב שבו "יבורר לכל, כי סגולת הקודש אינה סגולה זלה [זולה] שיכולה להנטל בכל ידים מסואבות, כי אם סגולה העולה בעמל נורא, במסירת נפש קבועה"⁵⁰. טורח תיקון המעשים, לפי משמעת מוגדרת ומפורטת, הוא שיביא לכך. הנצרות הכחישה את נחיצות תיקון המעשים. אלו הם "טלפי החזיר" שהנצרות מתגנדרת בהם⁵¹.

הרב מגדיר שהנצרות אינה דורשת מהחוטא לחדול ממעשיו. אחרי שהזכיר את המינות ממשיך הרב לתאר: "הסליחה והתשובה שלה נעשית בסיס לדבר האסור ולזוהמת החיים.

47. כמובא בגיטין נז ע"א.

48. שמונה קבצים, ה, לב.

49. אורות, עמ' לג.

50. שם.

51. שמונה קבצים, ה, לב, על פי ב"ר, סה.

אין בה אותה הטהרה וההגדרה של מניעת 'אחטא ואשוב', 'אחטא ויום הכפורים מכפר' שבאופן זה באה התשובה להעלות את החיים בטהרת אמת... ולסור ממוקשי רע בכל עז ותעצומות מלחמה... הסליחה היא לה מטרחה... כדי להנצל ממוסר הכליות ומכאוביו, והמטרה היא להוסיף חטא על פשע. זה ארס טמון בעומק הצחנה של קליפה קשה זו, שהרבתה מאד להסתירו"⁵².

מליצות יפות על טוהר וצניעות יש בפי מורי הנצרות. היא נוצצת בקסם שובה לב, אבל היא מרוקנת מן תוכן אמיתי. כי מה חשיבות מלל פה, בלי קידוש המעשה בפועל? "המינות... [היא] כסף סיגים מצופה על חרס, שפתיים דולקים [כלומר: מתלהבים] ולב רע"⁵³.

פרק ח - האנטישמיות הנלווית לנצרות

ידוע שהדת הנוצרית התבססה כביכול על תורת ישראל. הנצרות הציגה עצמה כאילו היא מהווה הרחבתה של תורת ישראל והתחדשות יסודותיה, עד שקראו לעצמם בשם "ישראל החדש". כך מגנה אותה הרב: "אויבתנו הנצרות, הבת הנושכת שדי אָמָה, רצתה בדגל הרחמים שלה שהוא נושאת בידיים מלאות דם נקי, להעליב את היהדות"⁵⁴. אותה בת הנושכת הרבתה שנאת עולם לעם עולם, בעלילה שהיהודים היו רוצחי יש"ו. מעתיקים מאוחרים הוסיפו ב"ברית החדשה" סיפור כי יש"ו, בדרכו לצליבה, קילל את היהודים שיסבלו צרות בעולם עד יקבלו את אלהותו ח"ו. הכנסייה הנצרית עשתה כמיטב יכולתה לקיים קללה זו.

אמנם לא הסתפקו רק בצרות גופניות (עד כדי אינקוויזיציה והעלאה על מוקד), אלא ניסו להצר את רגליהם של ישראל ע"י דה-לגיטימציה, לדרג אותם כשפלי החברה. עשו כך ע"י לעיגה למצבם החומרי. כך מתאונן הרב: "[ע"י] החושך המיני [=הנצרות]... הופקע העולם החיצוני של האומות מהשפעתה התוכית של כנסת ישראל. וכנסת ישראל הירודה, הכבושה בגולה, לא די שאינה משפעת על העולם החיצוני בפועל, אלא היא מושפעת, והיא שוכחת את רוממות מעלתה מעוצר רעה ויגון. ראה ד' את עניי כי הגדיל אויב. וכל זה הולך ונמשך מהצלחתם החיצונה של האומות, שעל ידה הם מחפים את החרש בכסף סיגים שלהם"⁵⁵.

52. שם, ה, קמט.

53. שם.

54. אגרות הראי"ה, ח"א, עמ' רכו.

55. שמונה קבצים. ז. כה.

וכן כותב: "רפיון בטחונם של ישראל [כלומר ערעור מצבם הכלכלי והחברתי] שמתאמצת המינות להרחיב [רפיון זה] אחרי כל ההבטחות ושבועות עליון... להיות [ישראל] סגולה מכל העמים, הרי הוא סעיף מסורי הגפן הנכריה"⁵⁶. הנצרות ערערה על היסוד האמוני שה' בחר בנו, ועשתה זאת ע"י מצוקות שהציקו לנו.

פרק ט - השקר והחנופה שבנצרות

הנצרות צדה נפשות באמרות היפות שלה. הנצרות עושה רושם טוב בהטפתה למוסר, לחסד וחנינה. אבל אין זאת אלא הטפת מילים, אשר מאחריהן אין שום גיבוי בפועל. כיון שהנצרות מחנכת להכרות שפתיים, ולא לשינוי מעשים בפועל, היא מלאה צביעות וזיוף. כותב הרב: "על כן אומרת היא [ב"ברית החדשה"] שיוتنן לְחֵי שניה למכה האחת. מובן שבקהל אפשר רק להאמין שמדה זו היא נשגבה, אבל לא לקיים [אותה]"⁵⁷. בישראל, לעומת זאת, נותנים משקל גדול לצורך "להאמין ולקיים", מה שאין כן הנצרות, שהיא ותרנית⁵⁸ ואינה דורשת קיום מעשי.

גישה פסולה זו – של מילים יפות ומושכות לב, ללא מעשים נאותים – הסתננה גם אל מדינאי מדינת ישראל, וזאת ע"י השפעתם של כמה שדרנים ועיתונאים בעלי הבנה שטחית. לפני כמה שנים הציע מישהו עונש מוות למחבלים. ענה על כך שר המשפטים של אז, כי אם ממיתים לפושע מבטלים בכך את אפשרותו לתקן את מעשיו, לכן התנגד לתביעה ע"י פרקליטות המדינה להטיל עונש מוות, למרות שבכך איבדנו את כוח ההרתעה נגד מחבלים פוטנציאליים. מי יודע כמה מהטרוריסטים שישבו במאסר ושוב נשתחררו מחמת "מחוות הומאניות" חזרו להרוג יהודים נוספים? הרי לנו דוגמה של רכות לב מלבצע עונש כראוי, וזאת בעקבות מנטאליות אירופאית של "מוסר" שלא במקום.

וכך מחנך הרב: "רכות הלב היא מדה טובה כשהיא לעצמה, וכשהיא באה במדה ושיעור מוגבל... אבל כמה רעה מסבבת מדה זו כשעוברת את גבולה האמתי. הלב הרך ביותר

56. אורות, עמ' כה.

57. שמונה קבצים, א, רלט.

58. שם, ב, רפו; ה, קמט.

מהמדה, אין לו רצון קבוע ואינו יכול לשלוט בדעתו... יראת שמים ויראת חטא כשהם בצירום... בצביונם האירופי, הם גורמים את רכרוך הלבבי שיתפשט יותר מדאי"⁵⁹.

כך גם בימינו: כאשר צה"ל מנסה לפגוע ביעילות בתשתית הטרור (שלטון החמאס בעזה), הממשלה וערכאות המשפט מונעים זאת מהם מפני "רכות לב" שלא כדין, פן יפגעו ב"חפים מפשע" באוכלוסיה אזרחית. כל שאר העולם מבינים ש"נוהגים במלחמה כמו במלחמה", כי זו היא שאלה של פיקוח נפש. ובכלל, הרי האוכלוסיה הערבית הצביעה ותמכה בממשלת חמאס, ע"פ הבחירות הדמוקרטיות. כיצד שייך לדבר כאן על "חפים מפשע"? התנהגותם של קובעי המדיניות במדינתנו מאופיינת בהלכי רוח נוצריים, שנרכשו במהלך גלותנו הארוכה, ובסיוע ידידותם הנוכחית עם ראשי מדינות המערב.

פרק י - רחמיה הפסולים של הנצרות

"המינות [הנצרות] הפקירה את המשפט, תקעה עצמה במדת הרחמים והחסד המדומה, הנוטלת יסוד העולם והורסתו"⁶⁰. עת אשר בתי המשפט שחורצים עונש על מואשם שהוכח פשעו, לוקחים בחשבון גורמים שונים לשם המתקת עונשו: סביבתו המשפעת עליו, תקופה קשה בילדותו של הנאשם, עדות אופי על עברו טוב של הנאשם, גילו הרך (עד גיל שמונה עשרה הוא 'קטין', זאת אפילו עסק ברצח וכדו', וכבר יש לו שכל והכרה בחומרת העוון). פעמים לוקחים בחשבון גם את צערו של הנאשם מחמת המשפט הארוך והמייגע שעבר עליו. כל אלו עלולים להיות שיקולים פסולים. אם רצון החברה להביא לידי הרתעה כללית, כך אחרים לא יעסקו בפלילים, אין להיות רחמן שלא כדין. כלשון חז"ל "כל מי שנעשה רחמן במקום [הראוי להיות] אכזרי, סוף שנעשה אכזרי במקום [שראוי להיות] רחמן"⁶¹. וכך מסיים הרב דבריו שם: "ובזה מתייסדת יסוד שנאת לאומים, ועומק הרעה של טומאת שפיכת דמים, מבלי להמיש את העול מעל צואר אדם".

התורה ציוותה על גירוש אוכלוסיות זרות מארץ ישראל, מתוך מטרה לשמור על צביונו הישראלי. יש לזכור כי בירושלמי⁶² נמסר שיהושע הכריז והודיע מראש לעמי א"י שיפנו את מקומם, כדי שלא יצטרכו להתמודד נגדנו במלחמה. השהייתן של אותן אוכלוסיות בארצנו

59. שם, ג, רצג.

60. שם, ה, צח.

61. קה"ר ז, לו.

62. שביעית פ"ו, ה"א.

גרמה לשפלות המוסר אצל ישראל, עד שבסופו של דבר גם אנו מפני חטאינו גלינו מארצנו. כותב הרב, בהצדקת דין התורה: "ראשית הצמח הישראלי במילואו, בתור אומה, יצא בעוז... 'לא תחיה כל נשמה'. ומה הוא השפע התדירי המחיה את רוח ישראל, מה הוא המכון האידיאלי? החסד והרחמים, טובת הכלל, טובת העולם"⁶³. כלומר: מטרתנו היתה לחנך את העולם, להיות דוגמא של "ממלכת כהנים וגוי קדוש", כך שאומות העולם ילמדו ממעשינו. אבל לעומתנו, נוסדה בנצרות מגמה הפוכה: "המינות יצאה בראשיתה בהכרות החסד והאהבה, בשאלת איך מעשרין את התבן... איך משלמים טוב לרעים, ואיך מברכים את המקלל. וסופה [של קלקול חינוכי זה] חרב ודם, אכזריות ורצח, מלחמות דמים שאינן פוסקות, ומשטמה עמוקה בין עם לעם, בין שבט לשבט, ובין איש לאיש"⁶⁴.

יש להזכיר כאן כי מעולם לא הרגו הכמרים בידיהם הם את קרבנות האינקוויזיציה. לפי תעודות הסטוריות מהתקופה, נוהגים היו למסור את הנאשם והנידון לידי השלטון האזרחי כדי שהם יקיימו בו גזר דינו. הכמרים שמרו על "רחמים". גם בעת המסירה לשלטונות הם דאגו לקיים כפשוטו את הפסוק: "אל תשפכו דם". לפי פירושם, אין להשתמש בחרב או בכלי הריגה. מסיבה זו הם "רק" שרפו את הנאשם, ולא שפכו דם. הרי צביעות שפלה ומגונה!

כך בזמננו. הערבים נוהגים אתנו הנהגה מלחמתית, בכל נוראותיה, והיהודים מגיבים כאילו מדובר ב"אירוע", או "התפרעות", או חטא אזרחי שבו צריכים לנהוג בכל פרטי המשפט (ע"פ עדות, ע"פ כללי ההוכחה ודיני הראיות, עם אפשרות הערעור ועוד). הרי בכך מימוש דוקטרינה נוצרית.

צריך לציין, שבין כל אומות העולם, רק היהודים בלבד נוהגים ע"פ כללים "תמימים" הללו. רק היהודים מקיימים בפועל לקח נוצרי זה של "רחמים" שלא במקומו הנכון.

פרק יא - אמונה מזוייפת

"המינות [הנצרות] גוררת אחריה כל רצח וכל זימה, למרות שהיא תמיד פושטת טלפיה ואומרת 'ראו שאני טהורה'... זאת היא הרשעה של הנצרות המתכסה בלבוש החַדוּת האמונית, נפת תטופנה שפתי זרה... הפירות [התוצאות] של הדיעות והמדות של העמים

63. שמונה קבצים, ה, קעז.

64. שם.

המתחנכים בתרבותה, מעידים על עצמיות פנימיותם. ואין כל כוחה כי אם בניצוצי הקדושה הגנובים שלה מתוך אוצר ישראל החי, שהיא פולטתם קמעה קמעה... רוח טפשות וחולשה, רוח סכלות והפקרות מוסרית, התומך אשיותיו השקריות על יסוד הויתור, שהוא בוז וקלסה לכל מנהיג ושופט צדק. שרק חסד לאומים כזה הוא מקור נפתח לכל אכזריות ונבלה"⁶⁵.

ביטויו המפליא של הרב: "חרדות אמונית" צריך ביאור. עניינה שהאדם מבקש אקסטזה של התרגשות דתית, הרגשת התעלות נפשית הדומה להשפעת השימוש בסמים, בלי שהיא תחייב אותו בשום שינוי באורחותיו ובהתנהגותו. כפי שמתאר הרב: "המינות [הנצרות]... אין לה שום הכרה בכבוד שמים ובתוכן של עבודה אלוהית, אבל מתאוה היא לאותה מנוחה ושלווה שהבטחון והאמונה נותנים. אבל לסייג את החיים במעשה אינה חפצה. אחוזה היא יותר מדאי בהגסות הגופנית, ואינה יכולה לוותר עליה"⁶⁶. האדם מחפש רוגע נפשי, אבל לא שיפור המעשים. וזה אחד מההבדלים הבולטים מה בין הנצרות ליהדות. משהו מהשקפה זוללה זו נכנס גם בימינו ליהדות, להשתמש במצוות כאמצעי "ביטוח" כדי להשיג חיים ללא דאגה וללא בעיה, אף בלי תיקון המוסר והמידות.

חזר הרב לדבר על תאוה אנושית זו, וזו לשונו: "הצד הקליפי התאוני הבהמי של האמונה, שאין כוונתה כלל לשם שמים כי אם למלאות תשוקת נפשה, ומן הקודש עצמו עושה היא תאוה גסה"⁶⁷.

הרב האריך לבאר את קלקולה של "תאוה של אמונה טבעית" שיש במינות"⁶⁸. הרי שיש כאן "אמונה", אבל היא אינה שייכת כלל לעבודת הקב"ה.

פרק יב - זיקוק הנצרות ע"י הגויים הכופרים בה

ידוע כי במשך מאה שנים האחרונות מתרכים בין האומות אנשים שהם כופרים בכל דת. התמרדות האומות נגד הדת הקתולית החלה עם הכומר הפרוטסטנטי [בלועזית: "מוחה"] מרטין לותר לפני כחמש מאות שנה, ואחריו נוסדו כמה תנועות פרוטסטנטיות למיניהם. ככל שעובר הזמן הנטישה מהכנסיה הנוצרית הולכת ורבה.

65. שם, ב, רפו.

66. שם, ה, קמט.

67. שם, ז, קמ.

68. שם. צב.

שנאת הדת הנפוצה בימינו היא פרי העריצות הקתולית משך דורות. כך כותב הרב: "ולולא השנאה שהולידה ההנהגה הרעה של הקתוליות... בהנהגתה הרעה בלבבות... בשם האמונה, לא היה עולה על הדעת כלל להונות את האמונה ע"י השיטות החדשות"⁶⁹.

לפי דברי הרב, יש לברך על תופעה זו. לשונו היא: "הכפירה האפיקורית היא 'מות', והעיוות האמוני היא 'מר ממות'. וכך הוא כותב על הפסוק בקהלת⁷⁰: "ומוצא אני מר ממות את האשה" – זו מינות = הנצרות. "לפעמים מתפשט בעולם רוח כפרני, שהוא צל המות, כדי להושיע מהצרה היותר גדולה, שהיא מר ממות"⁷¹.

"הכפירה באה לבער באש חלאתה את דופי ההצטיירות [=עשיית צלמים ופסלים] שיש בנצרות"⁷².

קיימות תופעות רבות בעולם אשר לפי מבטנו המוגבל הן רעות, אבל לפי ההשגחה העליונה יש בהן תועלת כלל עולמית. ודאי שהכפירה היא מזיקה מאוד ושנואת נפשנו, כדברי הרב ב"אורות"⁷³: "הנה יום בא ולא ירחק חק, והאנושות תתעורר כדוב שכול וכארי על טרפו, להנקם מהכפירה הבזויה בעד כל רעתה אשר עוללה לה. בפתע תבקש להשליך ממנה את עבותיה. בחימה גדולה ובקצף גדול תבקש ממנה את נקמת החיים הטובים, את השלוה ואת העדן של הדיעות הטהורות, של החיים הטהורים והזכים אשר שללה ממנה, שללה ותאבד, שמה למרמס... וכל העולם הממודן בכלל כבר נלאו נשוא את סבל עול הכפירה הקשה המכבדת על האדם ועל רוחו... ונתון לא תתן מאומה!"

אבל "גרוע, ויותר עמוק מזה, היא שנאתנו העמוקה, ברב גועל פנימי, לכל אותו הר המשחית של האמונות המעוותות"⁷⁴.

הצביעות שבנצרות, העמדת הפנים העדינות והיפות מול החרבת חיי האמת, מסבירות מספר תופעות שליליות שהסתננו למחננו אנו. הבנת תופעות אלו תלמד אותנו כיצד להתמודד עמן

69. אדר היקר, עמ' לח.

70. ז, כו.

71. שם, ו, רז. העמקה והרחבה ראה שם, רח.

72. שם, ח, קפת.

73. עמ' ק.

74. שמונה קבצים, ו, רח.

ולחזור לאיתן התורה, להדרכותיה הצלולות והנקיות, וכפי שהדריכו אותנו חז"ל. וכלשון הרב: "מגלמת [לשון גולם, טיפש] את החיים ונוטלת טעם הבריא של דקדוקי תורה ומצוות, והיא נובעת מחשכת המינות [הנצרות]"⁷⁵.



הראי"ה קוק בזוימל, תרמ"ח
(התמונה באדיבות הר"י פילבר)